

Complexnummer: 527742

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

molencomplex

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

36719, 527743, 527744

Woonplaats

Vaals

Gemeente

Vaals

Provincie

Limburg

Locatie van het hoofdobject

Weijerweg 4, 6291 NL te Vaals

Complexomschrijving

Complex

Inleiding

Complex bestaande uit (1) een als laatstelijk in gebruik zijnde boerderij met daarin een door waterkracht gedreven korenmolen van het type bovenslagmolen, gelegen op de Zieversbeek, (2) drie stuwvijvers, (3) sluisje in de Zieversbeek. Het complex dateert in zijn huidige vorm uit de 19de eeuw en is gelegen in een agrarisch gebied met schaarse bebouwing. Het complex staat plaatselijk bekend als watermolen Frankenhof of "de Volmolen". Voor 1736 stond hier een kopermolen die wegens vervallen staat in dat jaar werd vervangen door een volmolen. Aan het begin van de 20ste eeuw hield de toenmalige spinnerij en dekenfabriek (waterkracht/stoom) op te bestaan. De noordvleugel werd toen ingericht als korenmolen, de kop van de oostvleugel als woning en de rest van het complex als boerderij.

Waardering

Het complex bestaande uit (1) boerderij met daarin een korenmolen, (2) drie stuwvijvers, (3) sluisje in de Zieversbeek vertegenwoordigt algemeen belang wegens:

- de ouderdom;

- de betekenis voor de agrarische en industriële geschiedenis;
- de betekenis voor de geschiedenis van de waterhuishouding en het gebruik van waterkracht voor industriële doeleinden;
- de volledigheid, want het betreft een goed leesbaar historisch ensemble van infrastructuur en opstallen;
- de zeldzaamheid;
- het opmerkelijk veelzijdig en samenhangend spectrum van historische belevings- en ervaringsmomenten waar het complex op basis van opstallen, infrastructuur en natuurlijke omgeving in voorziet.

Monumentnummer*: 36719

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	23 januari 1967
Kadaster deel/nr	82692/182

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Vaals	Vaals	Limburg

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Vaals	H			725
Vaals	H			727
Vaals	H			77

*Omschrijving***

Complexonderdeel 1

Omschrijving

"Volmolen". BOERDERIJ (XVIII), van oudheidkundige waarde. Bakstenen, U-vormig gebouw uit de 19de eeuw met twee vleugels ter hoogte van twee bouwlagen en een zolder, deels onderkelderd, het geheel gedekt met schilddaken en twee daken (west en oost) voorzien van wolfseinden. De gevels zijn op regelmatige afstand ingedeeld met in oorsprong lichtgetoogde zesruits en achtruitsvensters, enkele dichtgemetseld, de dagkanten in een aantal gevallen uitgevoerd met blokken Naamse steen, dito onderdorpels en ijzeren duimen voor luiken; staafankers. De linker hofvleugel (west) bestaat op de begane grond uit baksteen, de verdieping is thans deels in grijze betonsteen opgetrokken. Tegen de achtergevel (noord) een ijzeren waterrad van een bovenslagmolen met toeleidende goot. Tegen de beide kopgevels van de noordvleugel een in vervallen staat verkerende aanbouw waarvan een ruimte destijds de machinekamer voor de stoommachine vormde. Aan de voorzijde (zuid) van de hoeve twee kwartrond gemetselde muren waartegen gemetselde hekpijlers met natuurstenen dekplaten (een pijler in ruïneuze staat); tussen de hekpijlers en de Weijerweg loopt over tientallen meters een onverharde en door bomen geflankeerde kaarsrechte laan ter breedte van een karrenspoor. Inwendig o.a. het volledige samenstel van twee koppels tandwielen, assen, tandwielen, maatstenen en alle verdere technische voorzieningen t.b.v. de molenfunctie.

Waardering

De bakstenen, U-vormige hoeve vertegenwoordigt algemeen belang wegens:

- de ouderdom;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- de betekenis voor de geschiedenis van de akkerbouw en de vroege toepassing van waterkracht;
- de gaafheid en zeldzaamheid van het waterrad en verdere gaande werken behorende bij de molenfunctie en de daarmee ten nauwste verbonden betekenis voor de geschiedenis van de molenbouw en historische techniek;
- de waarde voor de architectuurgeschiedenis en voor de bouwhistorie;
- de ruimtelijke en visuele waarde voor de beleving van het historisch cultuurlandschap.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie- en poldermolen

Functie

Monumentnummer*: 527743

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	08 september 2003
Kadaster deel/nr	82787/82

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Vaals	Vaals	Limburg

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Vaals	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Vaals	H			807
Vaals	H			806
Vaals	H			267

*Omschrijving***

Complexonderdeel 2

Omschrijving

Drie stuwvijvers met bijbehorende sluisjes en duikers waarvan twee kleine vijvers ten noorden van de U-vormige opstal en een zeer grote aan de zuidzijde van de Weijerweg: drie in het landschap waarneembare rondgaande dijkvormige aardlichamen, alle ongeveer heuphoog danwel manshoog en met een gesloten min of meer ovale vorm zodat een bassin of stuwvijver kan ontstaan ten behoeve van de opslag van water en de molenfunctie. Voorts nog een verbindende watergang tussen de grote zuidelijke stuwvijver en de molen, gelegen aan de oostkant van de hoeve en met een brugje de Weijerweg kruisend; aldaar aan de noordkant van de Weijerweg een sluisje als begin van de afslagtak. Deze tak loopt enkele tientallen meters langs de weg, met een brugje onder de oprijlaan doorgaand en vervolgens in noordelijke richting afbuigend tot ten noorden van de U-vormige opstal; hierin uitkomend de watergang die over het waterrad stromend water moet afvoeren.

Waardering

De drie stuwvijvers bezitten algemeen belang want:

- zij dateren in oorsprong in ieder geval uit de 19de eeuw, maar zijn waarschijnlijk ouder;
- de ruimtelijke, visuele, functionele en historische betrekking tot de Volmolen of watermolen Frankenhof is dermate goed leesbaar dat

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

sprake is van betekenis voor de geschiedenis van het cultuurlandschap en voor de geschiedenis van de waterbeheersing;

- de combinatie van een bovenslagmolen met stuwvijvers als deze is zeldzaam;

- zij zijn gaaf behouden;

- de stuwvijvers voorzien met het omgevende cultuurlandschap waaronder de Zieversbeek in een opmerkelijk veelzijdig en samenhangend spectrum van historische belevings- en ervaringsmomenten.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

Weg- en waterbouwkundige werken

Waterkering en -doorlaat

Stuw

Monumentnummer*: 527744

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	08 september 2003
Kadaster deel/nr	82787/67

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Vaals	Vaals	Limburg

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Vaals	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartemen aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Vaals	H			77
Vaals	H			725

*Omschrijving***

Complexonderdeel 3

Omschrijving

Sluisje in de Zieversbeek, een keermuur bestaande uit baksteen en betonreparatie, de andere keermuur verkeerd in vervallen staat; de sluisbodem is belegd met baksteen; als afsluitmiddel diende een om een verticale as draaiend houten deurtje.

Waardering

Het sluisje in de Zieversbeek vertegenwoordigt algemeen belang want:

- het bezit ouderdomswaarde: het dateert in oorsprong waarschijnlijk uit de 18de eeuw; - het sluisje heeft betekenis voor de geschiedenis van de waterhuishouding in relatie tot de molenfunctie; - het sluisje vervult een essentiële en historische rol in het voortbestaan en in de functie van het complex, in het bijzonder van de molen; - de ruimtelijke, visuele, functionele en historische betrekking tot de Volmolen of watermolen Frankenhof en tot de stuwvijvers en Zieversbeek is dermate goed leesbaar dat sprake is van betekenis voor de geschiedenis van het cultuurlandschap en voor de geschiedenis van het vroegere gebruik van waterkracht; - het sluisje is vrij gaaf bewaard gebleven.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Weg- en waterbouwkundige werken	Waterkering en -doorlaat	Sluis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument